

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: Slovenský jazyk a literatúra

1. Záhlavie

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Časový rozsah výučby	5 hodín týždenne (ŠVP), spolu 165 hodín
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
iné	štátna škola

2. Charakteristika predmetu

Učebný predmet **slovenský jazyk a literatúra** ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je zameraný na rozvoj komunikačných schopností žiakov v materinskom jazyku, osvojenie si správneho pravopisu a gramatiky v ústnej i písomnej podobe a získanie čitateľských zručností.

Dobré zvládnutie jazykového a slohového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť v ďalšom živote.

Vyučovanie literárnej výchovy smeruje k nadobudnutiu vzťahu k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu pozitívneho vzťahu žiakov k literatúre a k ďalším druhom umenia.

Obsah učiva SJ a slohu je v jednotlivých ročníkoch usporiadaný **do tematických celkov:**

- I. Opakovanie učiva**
- II. Zvuková rovina jazyka a pravopis**
- III. Významová/lexikálna rovina**
- IV. Tvarová/morfologická rovina jazyka**
- V. Syntaktická/skladobná rovina**
- VI. Sloh**

3. Ciele vyučovacieho predmetu

V jazykovej časti oblasti Jazyk a komunikácia sú určujúcimi ciele **rozvíjania komunikačných spôsobilostí žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu.**

Súčasťou predmetu je aj zložka sloh, ktorá je zameraná najmä na vlastnú tvorbu jazykových prejavov. Spoločným cieľom obidvoch zložiek je viesť žiakov k **zvyšovaniu jazykovej kultúry, ich verbálnych ústnych i písomných jazykových prejavov.**

Najväčší akcent sa kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.

V literárnej výchove smerujeme k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem (repciu) umeleckého textu (čítanie, deklamácia, počúvanie), jeho analýzu, interpretáciu a hodnotenie. Najdôležitejším prvkom v tejto koncepcii literárnej výchovy je sústredenie dôrazu na čítanie ako všestranné osvojovanie umeleckého textu. **Cieľom sa stáva rozvoj čitateľských schopností, prostredníctvom ktorých žiak dokáže lepšie porozumieť obsah čítaného textu.**

Špecifické ciele predmetu

Čítanie:

- zamerať svoje čítanie podľa potreby
- pochopiť význam textu
- pochopiť formálnu stránku textu
- odlíšiť vetu a text
- pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie
- pochopiť význam lexikálnych jednotiek

Písanie

- vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
- organizovať text z hľadiska kompozície
- zosúladiť štylistickú úroveň s cieľom písania a čitateľmi
- štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia
- používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií
- transformovať texty z jedného žánru do druhého
- opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis
- revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov
- rešpektovať jazykové pravidlá

Hovorenie

- vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
- organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou
- používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií
- používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku
- štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia v texte
- rešpektovať jazykové pravidlá
- využívať pri komunikácii jazykové a mimojazykové prostriedky

4. Výchové a vzdelávacie stratégie

Vyučovanie slovenského jazyka v základnej škole z psycholingvistického hľadiska stavia na tvorivosti a detskej hre, na tvorení vlastného textu (hra s jazykom)

Zo sociolingvistického hľadiska sa vyučovanie slovenského jazyka orientuje na najčastejšie a veku primerané komunikačné situácie, ktoré sú ilustrované napr. na príkladoch textov v učebniciach, na videozáznamoch, precvičované formou dramatizácie textov či simulovania rozličných situácií.

Zo systémového hľadiska sa jednotlivé jazykové javy nepreberajú izolovane, ale vždy v súvislosti s inými jazykovými javmi, pričom sa berie do úvahy hierarchia jednotiek jazykového systému a jeho jednotlivých rovín. Rozlišuje sa centrum a periféria jazykových javov. Skúma sa forma a obsah jazykových jednotiek, gramatických kategórií, popri synchronii sa v odôvodnených prípadoch upozorňuje aj na diachroniu

jazykových javov. Dôraz sa pritom kladie na tie jazykové roviny, ktoré majú vyústenie v texte, t. j. na lexikálnu a syntaktickú rovinu. Posilňuje sa vyučovanie rečových prejavov, od reprodukcie textov sa postupne prechádza k tvorbe vlastných textov. Precvičuje sa ústna podoba rôzne uplatňovaná v jednotlivých štýloch či žánroch.

V oblasti štylistického uplatnenia jazykových prostriedkov sa prechádza na spojenie jazykovej slohovej zložky vyučovania slovenského jazyka do jedného celku. Od holého osvojovania si vedomostí o jazykových javoch sa tak prechádza k nácviku uplatnenia preberaného jazykového javu v praktickej komunikácii. Žiaci získavajú základné poznatky o súčinnosti slohových postupov a slohových útvarov. Pozornosť sa zameriava aj na štýly.

V oblasti jazykovej kultúry sa postupne prechádza od osvojovania si zvukovej a pravopisnej normy k základom lexikálnej, morfolologickej a syntaktickej normy a poznatkov z dejín jazyka a jazykovedy. Vyučovacie proces vyúsťuje do získavania poznatkov o primeranom štylistickom využívaní jednotlivých jazykových prostriedkov. Dôležitou zásadou vyučovania slovenského jazyka je, že sa nemá vyučovať metatext, ale text patriaci k rozličným štýlom, s uplatnením rozličných slohových postupov i jazykových i mimojazykových prostriedkov (čiže učivo má byť viazané na isté komunikačné situácie). Pri práci z textom sa žiaci k poznatkom o jednotlivých jazykových javov a o jazykovom systéme ako celku dopracúvajú metódou postupných krokov. Učiteľ ich vedie tak, aby sami vyčlenili z textu skúmaný jav, odhalili jeho podstatné znaky, našli súvislosti s inými jazykovými javmi, zaradili jazykový jav do jazykového systému. Ďalším krokom je tvorenie vlastného textu z analyzovaným javom, čím sa žiaci učia prakticky komunikovať a používať preberané jazykové javy. Až potom nasledujú cvičenia na zmechanizovanie hľadania a používania preberaného javu v texte, na určovanie jeho základných charakteristík. Záver tvorí zhrňujúce poučenie o preberanom jave, o jeho začlenení do širšej skupiny jazykových javov formou prehľadných tabuliek, grafov a pod.

Pri poznatkoch z teórie (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o pochopenie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu

Pri osvojovaní si jednotlivých jazykových javov a v ich bohatosti a vnútornej diferencovanosti sa uplatňuje indukčná metóda, jednotlivé varianty sa učia vždy na pozadí invariantu.

Precvičovanie jazykovo- štylistických osobitostí sa odporúča uskutočňovať v rozsahu žánrového vymedzenia v literatúre v danom ročníku.

Vyučovanie slovenského jazyka je založené na komunikatívno-poznávacom princípe, ktorý spočíva vo vyhľadávaní jednotlivých jazykových javov v rôznych typoch textov, v následnom usúvzt'ažnení, triedení a systematizovaní analyzovaných javov, ktoré vedie k istému zovšeobecnému poznatku o danom jave. Poučenie o preberanom jave a jeho začlenení do širšej skupiny javov sa môže robiť formou prehľadných tabuliek, grafov a pod. pri poučkách (definíciách, charakteristikách) nejde o doslovné memorovanie, ale o chápanie podstaty, vysvetlenie a aplikáciu. Dôležité je precvičovanie poznaného jazykového javu ktoré vyúsťuje do jazykovej praxe, čiže žiaci sa učia využívať poznaný a precvičený jazykový jav pri tvorení prvých vlastných textov.

5.Stratégia vyučovania

Učiteľ využíva rozličné vyučovacie metódy (napr. heuristickú , analyticko- syntetickú atď.) a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku.

Významné miesto má samostatná práca žiakov s dôrazom na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom. Ďalej je to práca v dvojiciach či skupinách, ktorá ma byť účelná a má sa využívať funkčne. Je potrebné rozvíjať invenciu žiakov a využívať ich hravosť prostredníctvom didaktických hier. Dôsledne sa uplatňuje zásada názornosti, pričom sa okrem textu v učebnici či v pracovnom zošite, živého príkladu učiteľa, názorných pomôcok a jazykových príručiek využívajú akusticko- auditívne pomôcky a opticko- akustický kanál (televízia, video). Učiteľ využíva rozličné typy úloh a cvičení, motivuje žiakov v práci.

Rozsah a obsah domácich úloh má byť účelný pri rešpektovaní zásady primeranosti veku, aby žiak nepísal domácu úlohu dlhšie ako 20 minút. Obsahovo by mali byť zamerané:

- v jazykovej zložke na tie javy, ktoré sú náročné na vnímanie a je potrebné domáce precvičenie,
- v slohu buď na prípravu jazykového materiálu a nečistopisu (konceptu), alebo na upravenie konceptu na čistopis.

Pri písaní diktátov sa dodržiavajú didaktické zásady diktovania. Dôležitá je ústna analýza nedostatkov v diktáte. Je v právomoci učiteľa rozhodnúť, koľko nácvičných diktátov bude predchádzať kontrolnému diktátu (aj aký typ nácvičného diktátu to bude a akou formou sa bude realizovať).

Javy v slohovej výchove sa preberajú v súlade s jazykovými javmi a s využitím žánrovo- tematického osnovania v literatúre z dôrazom na rozvoj komunikačných zručností žiakov. Výber tém sa ponecháva na učiteľa, ktorý ma možnosť učivo aktualizovať a prispôbovať podľa vlastného uváženia.

Klasifikované slohové písomné práce sa píše v škole a predchádza im písomná príprava a práca s konceptom (odporúča sa používanie korektorských značiek, ktoré umožňujú efektívne využívať pracovný čas). Rovnako dôležitá je analýza nedostatkov v písomnej práci, ktorá sa spravidla robí aj pri neklasifikovaných písomných prácach. Pri ústnych jazykových prejavoch učiteľ upozorňuje na správnu výslovnosť, na správne slová/tvary slov, slovesné väzby, na stylistickú primeranosť výberu jazykových, parajazykových a extrajazykových prostriedkov.

6. Učebné zdroje

KRAJČOVIČOVÁ, J. – KESSELOVÁ, J.: *Slovenský jazyk pre 9.ročník základnej školy a 4.ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. 1.vyd.

Bratislava: SPN, 2011, 125 s. ISBN 978-80-10-02106-2

PETRÍKOVÁ, D.: *Literárna výchova pre 9.ročník základnej školy a 4.ročník gymnázia s osemročným štúdiom*. 1.vyd. Harmanec: VKÚ, 2011, 112 s. ISBN 978-80-8042-626-2

7. Kritériá hodnotenia

Žiak je hodnotený podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. známku výborný (1), chválitebný (2), dobrý (3), dostatočný (4), nedostatočný (5) vo všetkých troch zložkách predmetu. Známkou sa hodnotí ústny prejav, písomný prejav, projekty a iné formy samostatnej práce žiakov a schopnosti práce žiakov.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so ŠVVP sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

V rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra sú učebnými osnovami presne stanovené zamerania a počty povinne klasifikovaných kontrolných diktátov -4 - a písomných prác – 2 - (kontrolné slohové práce), ktoré má žiak absolvovať v príslušnom ročníku.

Kritéria hodnotenia diktátov podľa stupnice:

0 -1 chyba – 1

2 - 3 chyby – 2

4 - 7 chýb - 3

8 - 10 chýb – 4

11 – viac - 5

Hodnotenie tematických previerok: 100 – 90% - 1

89 – 75% - 2

74 – 50% - 3

49 – 30% - 4

29 – 0% - 5

Hodnotenie školských slohových písomných prác: známka vyjadruje hodnotenie dodržania slohového útvaru, slohového postupu, štylizácie, pravopisu, estetickej úpravy textu.

V rámci predmetu slovenský jazyk a literatúra sú hodnotené tri zložky predmetu: jazyk, sloh a literatúra. Hodnotenie bude rešpektovať žiakove vedomosti a schopnosti, kreativitu, prácu s informáciami, samostatnosť, úspešnosť, spoluprácu.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra sú výsledky, ktoré žiak dosiahol v rámci jednotlivých zložiek predmetu: jazyková, slohová a literárna zložka, ktoré sú v súlade s požiadavkami učebných osnov a vzdelávacích štandardov. Hodnotí sa schopnosť používať osvojené vedomosti, zručnosti a návyky v konkrétnych situáciách.

Predmetom klasifikácie v predmete slovenský jazyk a literatúra je obsahová kvalita a jazyková správnosť odpovede, t. j. rozsah slovnej zásoby, gramatická správnosť, štylistická pôsobivosť a stupeň rečovej pohotovosti. V písomnom (ústnom) prejave má žiak preukázať komplexnosť ovládania spisovného jazyka, mieru tvorivosti a celkovú vzdelanosť a kultúrnosť v miere vychádzajúcej z učebných osnov a vzdelávacích štandardov.

Klasifikované sú 4 diktáty, žiaci vypracujú 2 kontrolné slohové práce, ďalej vstupnú, polročnú a výstupnú previerku a štvrt'ročné previerky. Tematické previerky sa sa zadávajú po skončení tematických celkov, päťminútovky počas preberania tematických celkov.

Prospech žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

- 1 – výborný
- 2 – chválitebný
- 3 – dobrý
- 4 – dostatočný
- 5 – nedostatočný

Oblasť: Jazyk a komunikácia

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Ročník: deviaty

Počet hodín v ročníku: 5 hodín (ŠVP) týždenne, spolu 165

Slovenský jazyk a sloh

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Počet hodín	Prierez. témy
Zvuková rovina jazyka a pravopis	jazykové pravidlá v prejavoch, požiadavky ortografie, lexikológie, morfológie a syntaxe hlásky – delenie, spodobovanie, zákon rytmickom krátení prízvuk, dôraz, prestávka, melódia, tempo reči, sila hlasu interpunkčné znamienka, spojovník, pomlčka pravopis	Žiak vie aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie a syntaxe. Žiak vie samostatne, formou tichého čítania skontrolovať svoj text s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť, pričom pri oprave svojho textu aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu. Žiak vie opraviť texty vytvorené niekým iným. Žiak vie v praxi použiť uvedené javy.	12	osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova
Významová rovina jazyka	spôsoby obohacovania slovnej zásoby: nepriame pomenovania (metafora, metonymia, personifikácia) jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania) funkcia a význam frazeologickej jednotky systematizácia slovnej zásoby	Žiak vie v umeleckom texte vyhľadať, rozlíšiť, určiť a vysvetliť význam a funkciu nepriamych pomenovaní: metafory, metonymie, personifikácie. Žiak vie v texte vyhľadať, rozlíšiť, určiť a vysvetliť význam a funkciu jednoslovných pomenovaní a viacslovných pomenovania (združených pomenovaní). Žiak vie v texte vyhľadať, rozlíšiť, určiť a vysvetliť význam a funkciu frazeologizmov.	16	environmentálna výchova, dopravná výchova

	<p>slová podľa - vecného významu - plnovýznamové, neplnovýznamové, jednovýznamové, viacvýznamové, synonymá, homonymá, antonymá; dobového výskytu, pôvodu, spisovnosti, citového zafarbenia</p> <p>odborné slová národný jazyk skracovanie slov v slovnej zásobe, ich výslovnosť a pravopis typy skrátených slov: skratky, značky, iniciálové skratky, skratkové slová pravopisný, výkladový, synonymický, historický, frazeologický, cudzích slov, výslovnostný, nárečový, slangový slovník</p>	<p>Žiak vie používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.</p> <p>Žiak vie využívať vhodné slová a slovné spojenia v súlade s komunikačnou situáciou, témou a s ohľadom na regionálnu oblasť a sociálne prostredie.</p> <p>Žiak vie v texte vyhľadať, rozlíšiť, určiť a vysvetliť význam a funkciu spisovných slov, nárečových slov.</p> <p>Žiak vie využívať funkčne jazykovú pestrosť v komunikácii aplikovaním spisovných, nárečových a slangových prostriedkov s ohľadom na situáciu, tému a komunikačných partnerov.</p> <p>Žiak vie samostatne vytvoriť skrátené slovo a správne ho vysloviť.</p> <p>Žiak aplikuje v texte svoje vedomosti z pravidiel písania skrátených slov (použitie bodky, veľkého písmena).</p> <p>Žiak dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť význam slov a overiť si ho v jazykovedných príručkách.</p> <p>Žiak pozná funkciu jednotlivých jazykovedných príručiek.</p> <p>Žiak si vie správne vybrať jazykovednú príručku a overiť v nej význam lexikálnych jednotiek.</p>		
<p>Tvarová rovína jazyka</p>	<p>podstatné mená ako ohybný slovný druh neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na -ál, -r, -l výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu prídavné mená ako ohybný slovný druh zámená ako ohybný slovný druh (základný tvar zámen, skloňovanie zámen, rod, číslo, pád) delenie zámen:</p>	<p>Žiak vie vysvetliť funkciu ohybných slovných druhov a gramatických kategórií v texte.</p> <p>Žiak vie identifikovať v texte neživotné podstatné mená mužského rodu, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis</p> <p>Žiak vie identifikovať v texte cudzie podstatné mená, vysvetliť ich význam a overiť si ho v jazykovedných príručkách.</p>	<p>16</p>	<p>multikultúrna výchova, environmentálna výchova</p>

	<p>osobné – základné, privlastňovacie opytovacie ukazovacie krátke a dlhé tvary zámen číslovky ako ohybný slovný druh slovesá ako ohybný slovný druh dokonavý a nedokonavý vid sloviess plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá príslovky ako neohybný slovný druh predložky ako neohybný slovný druh spojky ako neohybný slovný druh funkcia spojky <i>a</i> (zlučovacia, dôsledková, dôvodová ai.) častice ako neohybný slovný druh citoslovcia ako neohybný slovný druh</p>	<p>Žiak vie vysvetliť funkciu prídavného mena a gramatických kategórií v texte. Žiak vie určiť druh prídavného mena. Žiak vie identifikovať v texte zámená v rôznych tvaroch, určiť ich základný tvar a gramatické kategórie a vysvetliť ich funkciu v texte. Žiak vie identifikovať v texte opytovacie a ukazovacie zámená, určiť ich gramatické kategórie a vysvetliť ich funkciu v texte. Žiak vie správne použiť krátke a dlhé tvary zámen. Žiak vie vysvetliť pravopis čísloviek, funkciu čísloviek a gramatických kategórií v texte. Žiak vie vysvetliť pravopis sloviess, funkciu sloviess a gramatických kategórií v texte. Žiak vie vysvetliť a identifikovať dokonavý a nedokonavý vid sloviess a vie vysvetliť jeho funkciu v texte. Žiak vie rozlíšiť plnovýznamové a neplnovýznamové tvary sloviess, chápe spájanie neplnovýznamového slovesa s iným slovesom. Žiak vie vysvetliť pravopis prísloviess, funkciu prísloviess a ich stupňovanie. Žiak vie vysvetliť pravopis predložiek (s dôrazom na vokalizáciu, spodobovanie a správnu väzbu), ich funkciu v texte a viazanie s predložkovým pádom. Žiak vie identifikovať spojky v texte a vysvetliť ich funkciu. Žiak ovláda písanie čiarky pred spojkou <i>a</i> v spojeniach typu <i>a tak, a preto</i>. Žiak vie identifikovať v texte častice a vysvetliť ich funkciu. Žiak vie rozlíšiť, či častica vyjadruje istotu, neistotu (pravdepodobnosť).</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Žiak dokáže rozlíšiť, či časticou zdôrazňujeme výrazy, ktoré pokladáme za dôležité.</p> <p>Žiak vie identifikovať v texte citoslovčia a vysvetliť ich funkciu.</p> <p>Žiak ovláda pravopis citosloviec (<i>i, í, y, ý</i>) a správne ich v texte oddeľuje čiarkami. Vie z nich vytvoriť slovesá</p>		
Syntaktická rovina jazyka	<p>hlavné vetné členy: podmet – vyjadrený a nevyjadrený, prísudok – slovesný a slovesnomenný, vetný základ – slovesný a neslovesný</p> <p>vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie, prívlastok – zhodný a nezhodný, prístavok</p> <p>delenie viet podľa: obsahu – oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia (všetky); členitosti jadra vety – dvojčlenná, jednočlenná; zložitosti – jednoduchá veta, súvetie</p> <p>jednoduchá veta: holá, rozvitá, rozvitá s viacnásobným vetným členom</p> <p>jednoduché súvetie</p> <p>zápor v slovenčine</p> <p>súdržnosť – celistvosť textu</p> <p>prostriedky súdržnosti textu</p>	<p>Žiak vie určiť hlavné a vedľajšie vetné členy, chápe význam a funkciu jednotlivých vetných členov vo vete.</p> <p>Žiak vie, ktorým slovným druhom môže byť konkrétny vetný člen vyjadrený.</p> <p>Žiak vie v jednoduchých holých, rozvitých vetách a vetách rozvitých s viacnásobným vetným členom správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich významovú a gramatickú funkciu.</p> <p>Žiak vie identifikovať vety podľa konkrétneho členenia.</p> <p>Žiak vie samostatne tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.</p> <p>Žiak vie samostatne tvoriť jednoduché holé, rozvité vety a vety rozvité s viacnásobným vetným členom s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka</p> <p>Žiak vie pri tvorbe dvojčlenných viet správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich významovú a gramatickú funkciu.</p> <p>Žiak vie tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka</p> <p>Žiak vie správne tvoriť zápor v slovách a vo vetách, pozná rozdiel medzi popretím jedného vetného člena a celej vety.</p> <p>Žiak pozná podstatu a prostriedky vyjadrovania záporu.</p>	16	dopravná výchova, ochrana života a zdravia

		<p>Žiak pri tvorbe vlastných textov využíva celú škálu interpunkčných znamienok a vie ich správne použiť.</p> <p>Žiak vie definovať text, pozná prostriedky súdržnosti textu: obsahové – téma textu a významové vzťahy medzi vetami, jazykové – zámena, spojky, častice, doslovné opakovanie, synonymické opakovanie.</p>		
<p>Štylistická rovina jazyka Sloh</p>	<p>jazykové štýly: hovorový, umelecký, administratívny, publicistický, náučný, rečnícky slohové postupy opisný, informačný, rozprávací a výkladový</p> <p>prívet, slávnostný prejav, diskusný príspevok, úvaha, výklad, prednáška, odborný opis, úradný list, úradný a štruktúrovaný životopis rétorika</p>	<p>Žiak vie podľa použitých jazykových prostriedkov triediť jazykové štýly.</p> <p>Žiak vie charakterizovať jednotlivé jazykové štýly, pozná spôsob ich uplatnenia.</p> <p>Žiak vie v konkrétnom štýle použiť správny výber a usporiadanie jazykových prostriedkov. Žiak vie uplatňovať znaky jazykových štýlov v ústnom a písomnom prejave.</p> <p>Žiak vie po krátkej príprave samostatne vytvoriť text, ktorý bude v súlade so stanoveným jazykovým štýlom.</p> <p>Žiak vie charakterizovať jednotlivé slohové postupy, vie zatriediť slohové útvary ku konkrétnym slohovým postupom.</p> <p>Žiak vie funkčne využívať slohové postupy vo výpovedi.</p> <p>Žiak vie uplatňovať znaky slohových postupov v ústnom a písomnom prejave.</p> <p>Žiak vie po krátkej príprave samostatne vytvoriť požadované slohové útvary/žánre.</p> <p>Žiak rozoznáva v texte znaky opisného, informačného, rozprávacieho a výkladového slohového postupu.</p> <p>Žiak pri opakovanom čítaní a oprave konceptu textu reviduje a edituje koncept textu s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.</p> <p>Žiak reviduje a edituje koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.</p>	33	<p>mediálna výchova, tvorba projektu</p>

		<p>Žiak vie vytvoriť a prečítať čistopis s opravenými chybami.</p> <p>Žiak vie zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie vie zdôvodniť.</p> <p>Žiak vie prerozprávať obsah prečítaného umeleckého a vecného textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.</p> <p>Žiak vie identifikovať odlišné, resp. spoločné kompozičné znaky nasledovných slohových útvarov/žánrov: slávnostný prejav, prívet, úvaha, diskusný príspevok.</p> <p>Žiak vie vytvoriť osnovu, koncept pre pripravovaný text.</p> <p>Žiak vie na zadanú alebo voľnú tému vytvoriť texty, ktoré budú spĺňať požiadavky konkrétneho slohového útvaru/žánru s dodržaním časovej a logickej postupnosti: prívet, slávnostný prejav, diskusný príspevok, úvaha, výklad, prednáška, odborný opis, úradný list, úradný a štruktúrovaný životopis.</p> <p>Žiak vie charakterizovať rozdiely vo formálnej úprave konkrétnych slohových útvarov/žánrov.</p>		
Jazykoveda	<p>spisovný jazyk a nárečie</p> <p>členenie jazykovedy:</p> <p>náuka o zvukovej rovine jazyka</p> <p>náuka o významovej - lexikálnej rovine jazyka</p> <p>náuka o tvarovej - morfolologickej rovine jazyka</p>	<p>Žiak vie charakterizovať jazyk ako usporiadaný systém – súhrn pravidiel o používaní všetkých prvkov jazyka.</p> <p>Žiak pozná členenie jazykovedy a vzájomnú súvislosť medzi jednotlivými rovinami.</p>	6	ochrana života a zdravia, tvorba projektu a prezentačné zručnosti

	náuka o skladobnej - syntaktickej rovine jazyka			
--	---	--	--	--

Literatúra

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	počet hodín	Prierez. témy
Lyrická poézia	<p>literárne druhy: lyrika, epika, dráma</p> <p>literárne žánre – vedomosti z predchádzajúcich ročníkov</p> <p>poézia ako súčasť umeleckej literatúry.</p> <p>aplikovanie znalostí o poézii.</p> <p>romantizmus – charakteristika.</p> <p>štúrovská básnická generácia</p> <p>lyrická báseň, lyrický hrdina.</p> <p>umelecké jazykové prostriedky.</p> <p>ideový zámer básne</p> <p>symboly – zaužívané pomenovania.</p> <p>básnická otázka.</p> <p>sylabický veršový systém.</p> <p>ponáška na ľudovú slovesnosť.</p> <p>ľúbostná lyrika ako spôsob vyjadrenia autora.</p> <p>poézia ako prostriedok na vyjadrenie revolučných myšlienok autora</p> <p>spoločenská lyrika, reflexívna lyrika</p> <p>umelecké básnické prostriedky – básnická otázka...</p> <p>lit. žáner – óda</p> <p>forma lit. diela</p> <p>striedavý rým</p> <p>téma a hl. myšlienka – obsah diela</p> <p>umelecký štýl - pátos, nadnesenosť</p>	<p>Žiak vie charakterizovať jednotlivé literárne druhy, pozná žánre literárnych druhov.</p> <p>Žiak vie odlíšiť poéziu a prózu, pozná termíny verš, rým, strofa, refrén, zdobenina, idea, epiteton, personifikácia, prirovnanie. Dokáže rozlíšiť striedavý a združený a obkročný rým.</p> <p>Žiak vie definovať literárny smer romantizmus.</p> <p>Žiak vie vysvetliť pojem lyrický hrdina v básni.</p> <p>Na základe vedomostí z predchádzajúcich rokov a dejepisu, vie vysvetliť použitú symboliku.</p> <p>Vie sformulovať hlavnú myšlienku.</p> <p>Na základe vlastného vnímania vie žiak vydedukovať a sformulovať záver o ideovom zámere básnika, forme realizácie básnikových myšlienok.</p> <p>Žiak vie báseň zaradiť do poézie: spoločenskej, reflexívnej, prírodnej, ľúbostnej.</p> <p>Vie identifikovať umelecké básnické prostriedky: metafora, metonymia, personifikácia...</p> <p>Žiak vie definovať sylabický veršový systém.</p> <p>Žiak chápe poéziu ako vyjadrenie myšlienok autora.</p> <p>Žiak vie, že rozdiely v jednotlivých výpovediach sú odrazom osobitosti autora a jeho pohľadu na svet.</p> <p>Žiak vie porovnať verše s inými formami básní.</p> <p>Žiak vie charakterizovať literárny žáner – óda.</p> <p>Žiak vie sformulovať tému a hlavnú myšlienku básne.</p>	28	<p>osobnostný a sociálny rozvoj,</p> <p>mediálna výchova,</p> <p>environmentálna výchova,</p> <p>multikultúrna výchova, ochrana života a zdravia,</p> <p>tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>

	<p>rôznorodosť básnickej výpovede rovnakej myšlienky autorov sonet, rytmus, výstavba verša, členenie strof obkročný rým, presah stotožnenie autora s lyrickým hrdinom. využívanie symbolu na pomenovanie veci. satira v tvorbe autora vnútorná kompozícia básne epitaf obsah básne aforizmus epigram</p>	<p>Ovláda typológiu poézie a vie jednotlivé typy poézie odlíšiť na základe analýzy básne pod vedením učiteľa. Žiak pozná základné údaje o živote a diele štúrovskej generácie básnikov. Vie vysvetliť pojem ponáška na ľudovú slovesnosť. Vie vysvetliť úsilie štúrovcov v oblasti kodifikácie jazyka. Žiak vie vysvetliť termín sonet, pozná členenie strof, téza, antitéza, syntéza. Vie označiť a určiť druh rýmu – striedavý. Žiak vie zdôvodniť dielo ako reflexívnu lyriku. Vie vyhľadať umelecké jazykové prostriedky v texte a vysvetliť ich význam. Žiak vie nájsť v texte satirické prvky, chápe, čo je satira. Žiak vie určiť, v ktorej časti básne je nastolený problém a v ktorej časti je jeho nezvyčajné riešenie. Žiak vie definovať epitaf ako lyrický žáner. Vie zaujať hodnotiace stanovisko k prečítanému básnickému textu a primeraným spôsobom ho vyjadriť, prípadne aj obháji v triede. Žiak vie definovať aforizmus ako epickú filozofickú formu, ktorá pomocou ustálených obrazov dokáže výstižne formulovať myšlienku. Žiak vie definovať epigram ako lyrický žáner.</p>		
<p>Epika a epické žánre</p>	<p>román vo veršoch vonkajšia kompozícia diela slovná zásoba, stavba viet, umelecké prostriedky epos historický román</p>	<p>Žiak vie prostredníctvom znakov vonkajšej kompozície priradiť dielo k literárnemu žánru. Vie zostaviť dejovú osnovu textu. Vie zdôvodniť funkciu zdobenín v texte.</p>	28	<p>Tvorba projektu a prezentačné zručnosti, mediálna výchova,</p>

	<p>historické fakty dej, prostredie, stupňovanie napätia deja, postavy hlavná myšlienka, postavy, prostredie, časová os typológia románu vedecko-fantastický román dobrodružný román detektívna literatúra kompozícia detektívky dejová osnova, voľná interpretácia textu. generačný román vonkajšia a vnútorná kompozícia dejové napätie, rozprávač humor v prozaickej tvorbe slang, umelecké jazykové prostriedky, ja- rozprávanie dievčenský román prostredie, stylistické prostriedky hlavné a vedľajšie postavy obsah diela – téma a hlavná myšlienka dialóg a monológ ja-forma</p>	<p>Vie charakterizovať epos. Vie, že text má znaky epického diela a znaky umeleckej viazanej reči – verše, strofy, umelecké jazykové prostriedky. Žiak vie charakterizovať historický román ako literárny žáner. Chápe prepojenie autorovej fantázie a historických faktov Vie vytvoriť charakteristiku hlavnej postavy na základe prečítanej ukážky. Pozná rozdiely medzi historickým dielom a odborným textom.</p> <p>Žiak vie sformulovať hlavnú myšlienku, na základe prečítaného vie charakterizovať postavy, vie sa orientovať v prostredí a v posúvaní deja. Žiak vie využiť vedomosti z dejepisu. Žiak vie zaradiť ukážku k správne literárnemu žánru, vie rozlíšiť, čo je v románe vedecké a čo fantastické. Žiak vie vyjadriť svoje pocity z prečítaného textu, vie text reprodukovat', vie pomenovať tému.. Vie vypísať kľúčové slová a zostaviť osnovu. Vie charakterizovať román, dobrodružný román. Vie, že dobrodružný román sa vyznačuje dramatickosťou a príbehovosťou. Chápe zložitosť vzťahov medzi postavami. Vie odlíšiť reálne postavy od fantastických postáv. Žiak pozná znaky detektívnej literatúry. Pozná znaky kompozície detektívky. Vie vymenovať predpoklady dobrého detektíva na vyriešenie záhady. Vie zdôvodniť dôležitosť motívu. Žiak vie zostaviť dejovú osnovu a na jej základe voľne interpretovať text.</p>	<p>environmentálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, ochrana života a zdravia, dopravná výchova</p>
--	--	---	---

		<p>Vie samostatne sformulovať vlastné hodnotenie textu a vie ho primerane obhajovať. Pri obhajobe názoru dodržiava pravidlá spoločenskej komunikácie.</p> <p>Žiak vie definovať generačný román, po prečítaní textu vie charakterizovať hlavné postavy.</p> <p>Žiak vie vysvetliť vonkajšiu a vnútornú kompozíciu diela.</p> <p>Vie, že priama reč a krátke vety napomáhajú tvorbe napätia deja, identifikuje postavu rozprávača.</p> <p>Žiak vie v texte vyhľadať humorné prvky.</p> <p>Vie zdôvodniť použitie slangu v texte.</p> <p>Vie určiť umelecké jazykové prostriedky.</p> <p>Žiak vie charakterizovať dievčenský román.</p> <p>Po prečítaní textu vie vysvetliť, prečo okrem deja a postáv ovplyvňuje výber umeleckých stylistických prostriedkov.</p> <p>Žiak vie určiť hlavné a vedľajšie postavy.</p> <p>Žiak vie sformulovať hlavnú myšlienku a tému.</p>		
Dramatické žánre	<p>tragédia – expozícia, kolízia, kríza, peripetia, katastrofa</p> <p>umelecká viazaná reč, dialóg, prológ</p> <p>komédia, tragédia, činohra</p> <p>dejstvá, výstupy</p> <p>jednoaktovka</p> <p>prepis</p> <p>premiéra, reprízy, derniéra</p> <p>muzikál</p> <p>hudba</p> <p>inscenácia</p>	<p>Žiak vie vysvetliť definíciu pojmov tragédia, komédia, činohra muzikál.</p> <p>Žiak vie rozčleniť text podľa záväznej kompozície – expozícia, kolízia, kríza, peripetia, katastrofa.</p> <p>Vie, že vonkajšia kompozícia má podobu umeleckej viazanej reči.</p> <p>Žiak vie po prečítaní textu vyjadriť a obhájiť svoj názor.</p> <p>Žiak pozná a chápe členenie divadelnej hry na dejstvá a výstupy, vie, čo je jednoaktovka.</p> <p>Vie, že divadelná hra môže vzniknúť aj prepisom z epického žánru.</p> <p>Vie vysvetliť pojmy premiéra, repríza, derniéra.</p> <p>Žiak vie charakterizovať muzikál ako dramatický žánr.</p>	10	mediálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj

		<p>Chápe, že muzikál je syntézou slovesného textu, hudby, spevu a tanca.</p> <p>Žiak vie vysvetliť pojem inscenácia, vie, že postavy, prostredia a dej môžu byť zasadené do súčasnosti.</p>		
--	--	---	--	--